

Res MIKE HORN, născut în 1966 la Johannesburg, părăsește Africa de Sud în 1990 și se stabilește în Elveția. Lucrează mai întâi ca instructor de schi și ca ghid de rafting și canyoning, apoi se consacră explorărilor și aventurii. Printre altele, a coborât Amazonul înot, a făcut singur ocolul lumii pe la Ecuator, a parcurs Cercul Polar de Nord și a ajuns la Polul Nord pe schiuri în timpul nopții polare. Alte cărți publicate: *Conquering the Impossible: My 12.000 Mile Journey Around the Arctic Circle* (2005), *Objectif: Pôle Nord de nuit* (2007), *Aventurier de l'extrême* (2016), *Antarctique, le rêve d'une vie* (2018).

Mike Horn, *Latitude zéro. 40 000 km pour partir à la rencontre du monde*

Copyright © XO Éditions, Paris, 2001
All rights reserved

© 2019 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

www.polirom.ro

Editura POLIROM
Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

HORN, MIKE

Latitude zero: 40.000 de kilometri pentru a descoperi lumea / Mike Horn; trad.
de Nicolae Constantinescu. – Iași: Polirom, 2019

ISBN 978-973-46-8005-4

I. Constantinescu, Nicolae (trad.)

821.111

Printed in ROMANIA

MIKE HORN

LATITUDINE ZERO

40.000 de kilometri pentru a descoperi lumea

în colaborare cu Jean-Philippe Chatrier

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2019

Cuprins

<i>Prolog</i>	5
I. Șase scoici	9
II. Strigătul caimanului	61
III. Oceanul făgăduinței	141
IV. Furtuni în Paradis	163
V. Ochiul ciclonului	185
VI. Cel mai rău e omul	213
<i>Mulțumiri</i>	291

I

Șase scoici

Libreville, 2 iunie 1999

Capitala Gabonului este situată pe țărmul Oceanului Atlantic, la gura fluviului Gabon. A fost de-ajuns s-o traversez cu ambarcațiunea mea și să fac câțiva kilometri spre sud ca să ajung în fața unei plaje lungi și înguste, mărginite de pădurea tropicală. Această fâșie de nisip, lată de numai cinci-șase metri, este traversată de o linie invizibilă: Ecuatorul. Este punctul meu de pornire. Firul meu roșu. Cel care mă va călăuzi începând de azi într-o aventură pe care nimeni n-a mai încercat-o vreodată.

Principiul e simplu: voi urma această linie depărtându-mă cât mai puțin posibil de ea (îmi acord „o marjă” de 40 km la nord și la sud), până voi reveni în punctul de pornire.

Simplu, dar, într-un fel, illogic, deoarece înseamnă să merg drept înainte întorcându-mă totodată cu spatele la ținta mea. Cel puțin, în primii 20.000 km (să reamintim că circumferința Pământului este de 40.000 km). Așadar, ținta se va afla în fața mea doar în ultimii 20.000 km.

Mă găsesc în situația unui om care ar ieși din casă pe ușa principală, ar merge drept înainte, fără să facă cumva cale înapoi, și ar intra din nou în locuință pe ușa din spate...

Acest lucru este posibil doar fiindcă Pământul e rotund. Avem informația asta de câteva secole. Mă pregătesc s-o verific.

Pe plajă, o bornă indică trecerea Ecuatorului. Militarii francezi m-au ajutat să-l survolez cu elicopterul, dar știu, mulțumită

GPS-ului (Global Positioning System), că locul exact se găsește de fapt vreo 40 m mai la nord de acea bornă: în acel punct precis, ecranul aparatului meu (care seamănă cu un telefon mobil mare) indică latitudinea 0,00 (0 grade, 0 minute, 0 secunde).

De acolo voi porni curând.

După-amiaza e cenușie, udată de o ploaie mărunță și călduță, învăluită de o ceață care micșorează plaja, șterge contururile tuturor lucrurilor și face oceanul să fumege precum ceanul unui vrăjitor. Nu e tocmai o vreme ideală să te lansezi în traversarea Atlanticului. Un an întreg, cât a durat pregătirea expediției, am visat în fiecare zi această clipă. Îmi imaginam un soare strălucitor și unde albastre care m-ar fi invitat la călătorie... Dar, în această zi de 2 iunie 1999, orizontul e încărcat de nori și Atlanticul se umflă de valuri cenușii și amenințătoare.

Acele valuri care se rostogolesc pe plajă mă obligă să-mi ancoroz ambarcațiunea în larg, dincolo de punctul lor de formare, apoi să înot până la plajă, ca să plec de acolo înapoi, tot înot, spre a ajunge iar la ambarcațiune. Altfel, ocolul lumii făcut de mine n-ar fi complet, i-ar lipsi câteva sute de metri. S-ar putea să pară ne semnificativ în comparație cu cei 40.000 km care mă așteaptă, dar nu vreau să trișez nici măcar cu atât de puțin. Performanța, dacă o voi reuși, nu va avea valoare în ochii mei decât cu respectarea absolută a acestei exigențe.

Două vedete rapide sunt ancorate în dreptul ambarcațiunii mele. La bord se află soția mea, Cathy, și membrii echipei. O echipă foarte redusă, formată doar din cinci persoane.

Primul e fratele meu, Martin Horn, care răspunde de toată logistica, de transportul ambarcațiunii de la un ocean la altul, al bicicletei mele de teren, al echipamentului meu de alpinist etc. Căci va trebui să traversez oceane, jungle și deșerturi, să mă deplasez de-a lungul fluviilor, să merg pe drumuri, să escaladez munți... Martin are 28 de ani (cu cinci ani mai puțin decât mine). Avea doar 13 ani când tatăl nostru a murit și am fost mult timp ca un tată pentru el. Dar, începând de astăzi, eu voi

depinde de Martin, de spiritul lui organizatoric înnăscut și de capacitatea lui de a se descurca în orice situație.

Claude-Alain Gaillard este un muntean și un alpinist experimentat, originar din Verbier, Elveția. Ne cunoaștem de mult. Acum trei ani, ne-am cățarat împreună pe înălțimile de unde izvorăște Amazonul și m-a însoțit apoi când am coborât înot cei 7.000 km ai acestui mare fluviu. Îl va ajuta pe Martin, dar, mai ales, va pregăti taberele de bază, va recruta călăuze, va aduna materialul potrivit și mă va ajuta la escaladarea celor două piscuri de aproape 6.000 m – Cayambe, din Ecuador, și muntele Kenya – care fac parte din traseul meu. Am încredere în el. E un om onest. Nu vine pentru bani (nici n-am bani să-i dau), ci pentru că e îndrăgostit de performanță și crede în mine.

Verișoara mea Alma mi-a creat site-ul (www.mikehorn.com) și se ocupă de întreținerea lui. Măine se va întoarce la Johannesburg – orașul în care m-am născut și am crescut –, de unde va ține site-ul la zi cu informațiile transmise de Cathy.

Sebastian Devenish, fotograful expediției, este un englez născut și crescut în Elveția. Acolo ne-am cunoscut, la Château-d'Oex, unde era instructor de schi înainte de a renunța la această profesie pentru cea de fotograf. Pentru că nu-l pot plăti, i-am propus să împărțim câștigul din vânzarea fotografiilor... dacă reușim să le vindem. Nu-l cunosc ca fotograf, ci ca om, și asta e esențial. Știu că e în stare să se descurce singur și că nu va fi nevoie să-mi fac griji pentru el. În situația mea, asta e crucial.

Sean Wisedale, alt sud-african, este cameraman-regizor al expediției mele. Îl cunosc de când m-a însoțit pe Amazon. El și Sebastian vor lucra și vor călători împreună de fiecare dată când Cathy, la instrucțiunile mele, îi va trimite la întâlnirile pe care le voi fixa. Îi va suna în Elveția sau în Africa de Sud, le va furniza biletele de avion și itinerarele ce trebuie urmate, în funcție de punctele lor de plecare.

Totul, evident, cu inevitabilele modificări de ultim moment cauzate de întârzierile mele sau de schimbarea rutei. Toate

Respectarea vor cere din partea lor o disponibilitate totală. Dar știu că pentru asta, ca și pentru restul, pot să contez pe ei.

Chiar dacă fiecare membru al echipei mele are rolul lui specific, nu e exclus ca, ocazional, să trebuiască să lase deoparte propria specialitate și să se ajute între ei. Formează o adevărată echipă tocmai pentru că sunt toți capabili să funcționeze și împreună, și separat.

Câțiva reprezentanți ai principalilor mei sponsori, Sector și Opel, sunt și ei prezenți. Susținerea lor nu este doar financiară, căci mi-au devenit prieteni și, în această calitate, suporteri valoroși.

Acum nouă zile, pe 23 mai, am venit cu toții cu același zbor Geneva-Libreville, cu escală la Paris. O călătorie fără probleme, dar neliniștitoare pentru mine. Vor fi respectate orarele? Materialul va ieși intact din cala avionului? Ambarcațiunea, venită cu cargobotul de la Miami, a avut ceva de suferit pe lungul său traseu în container? O mare prea agitată mă va împiedica oare să plec?

Ajunși într-o zi de duminică, am început cu inventarul și verificarea stării echipamentului. Apoi am scos ambarcațiunea din container – sosise în aceeași zi cu noi – ca s-o examinăm amănunțit și să-i asamblăm diferitele elemente: brațele și floatoarele (e un trimaran), catargul vertical, catargul orizontal, plasele, panourile solare fixate de o parte și de alta a pupii... În fine, la gura de vărsare a fluviului, am testat buna funcționare a ansamblului și mai ales a velelor. J.P. Baudet, venit din SUA cu această ocazie, este un inventator elvețian care a creat pentru mine vele „3DL”, un model nou din kelvar care nu se deformează. A venit să le încerce împreună cu mine, pentru că n-am avut timp s-o facem înainte. Așadar, am folosit pentru prima oară instrumentele de precizie de care avea să depindă viața mea doar cu câteva zile înainte de plecare. Poate părea incredibil, dar motivele acestei situații erau și mai și...

În fiecare noapte, ca să nu ni se fure echipamentul din ambarcațiune sau chiar ambarcațiunea, am dormit în ea pe rând, eu

și Cathy, apoi Martin, apoi Claude-Alain... în timp ce un hotel de patru stele ne aștepta la doi pași.

După zile întregi de muncă consacrate ultimelor pregătiri, botezul ambarcațiunii mele a avut loc acum trei zile, pe peluza de la Yacht Club din Libreville, în cursul unei ceremonii foarte oficiale și foarte călduroase totodată. Ambasadorul italian (naționalitatea sponsorului meu Sector), ambasadorul elvețian, ambasadorul sud-african, ambasadorul Franței (militarii francezi m-au ajutat să scot ambarcațiunea din vama de la Libreville fără să dau șpagă), precum și câțiva reprezentanți ai guvernului gabonez au venit să asiste la lansarea trimaranului *Latitudine zero*. Bineînțeles, erau acolo și toți prietenii, dar și numeroși membri ai familiei mele, veniți de la Johannesburg.

Îmi amintesc fiecare chip în parte, ultimele pe care le-am văzut înainte de plecare. Mi le-am întipărit în memorie în cursul acelei mici *garden-party*, zicându-i în gând fiecăruia: „O să vă revăd peste 17 luni”. Nu m-am gândit niciun moment că destinul ar fi putut să hotărască altfel.

În momentul lansării la apă „oficiale” a trimaranului, am intrat brusc în realitatea acelei expediții. Și am devenit conștient că tot ce trăisem înainte nu fusese decât un fel de vis lung... În acel moment, toți acei oameni se uitau la mine, mă fixau cu privirea, vrând parcă să-mi spună: „Acum e rândul tău”.

Alexandra Landolt, soția prietenului meu Marc-Édouard Landolt, e nașa ambarcațiunii mele. Ea a spart sticla de șampanie de suprastructura metalică a trimaranului. A avut nevoie de trei încercări. Cei mai mulți marinari ar fi considerat asta semn rău. Eu, întotdeauna optimist (și poate și pentru că nu sunt chiar marinari), am văzut în asta simbolul provocării mele: trei lovituri, trei coci, trei oceane de traversat. Un fel de binecuvântare triplă...

Ieri, Bruce, un prieten sud-african priceput la informatică, a vrut să-mi instaleze computerul, telefonul prin satelit și să le lege la panourile solare. Dar a inversat legăturile la bornele plus și minus și mi-a ars telefonul Immarsat cu 24 de ore înainte de plecare...

Colac peste puză, ambarcațiunea s-a ciocnit la gura fluviului de un trunchi de copac scufundat, care nu se vedea sub apă. Rezultatul: „mâneca” derivorului retractabil s-a rupt și apa se infiltra în cabină. Nimic catastrofal, dar ar fi de-ajuns încă o izbitură pentru ca ambarcațiunea să se dezintegreze. Din fericire, Jean, un francez pe care nici măcar nu-l cunoșteam și care are un mic șantier naval în apropiere, s-a oferit să mă ajute. Ambarcațiunea a fost dusă în docul uscat. Stratul din fibră de sticlă al cocii a fost refăcut și mâneca sudată la loc într-o noapte. Dimineața era ca nou. Când l-am întrebat cât îi datorez, Jean mi-a răspuns:

— Nimic. E modesta mea contribuție la „Latitudine zero”.

Stau atât de bine cu moralul, încât puțin îmi pasă dacă am sau nu telefon prin satelit în stare de funcționare sau infiltrații în cocă. Sunt așa de dinamic, atât de motivat, încât am impresia că nimic nu mă poate opri, că nicio forță din lume nu mă poate împiedica să reușesc. Niciodată în viață nu m-am implicat totalmente în ceva ca acum. Cu mult înainte de a mă afla aici, îmi ziceam că, dacă voi ajunge până la Libreville și îmi voi găsi ambarcațiunea intactă, voi pleca orice s-ar întâmpla. Și că voi reuși.

15:30. Plonjez. Claude-Alain, Martin, Sean și Cathy mă însoțesc. Purtați de valuri, ajungem la plajă în câteva minute.

Mă depărtez puțin de ceilalți, mă las în genunchi pe nisip și îl scormonesc cu vârful degetelor. Scot șase scoici mici, pe care le leg cu grijă într-un pătrat de pânză. Fiecare dintre ele reprezintă o etapă a itinerarului meu: Atlanticul, America de Sud, Oceanul Pacific, Indonezia, Oceanul Indian și Africa. Promit că, odată ajuns la capătul lungului meu drum, adică aici, voi pune înapoi aceste scoici exact în locul în care le-am găsit.

Ca să fiu sigur că voi recunoaște punctul precis, trasez un semn pe sol și fac o creștătură în trunchiul unui copac, puțin mai în spate, la limita dintre plajă și pădure.

E ora 16:00 când, pentru a doua oară în această zi, mă arunc în apă, urmat de soție, frate și cei doi prieteni. Facem traseul

invers, luând valurile în piept, și durează mai mult. La bordul trimaranului *Latitudine zero*, vărul meu Michael încă se străduiește să facă să funcționeze e-mailul, telefonul prin satelit etc. Nimic nu merge, dar asta n-are nicio importanță. Or funcționa ele până la urmă. Și chiar dacă nu... asta n-o să mă oprească.

În cele din urmă, Michael dă de cap aparatelor de ultimă generație și se alătură celorlalți la bordul uneia dintre cele două bărci cu motor.

Ridic ancora, înalț focul și pânza principală, care se umflă imediat în vânt.

Plec.

Cele două bărci cu motor mă urmează un timp. Schimb cu Cathy priviri și semne... Am stabilit să ne vedem în diferite etape ale itinerarului meu. Prima întâlnire va avea loc peste o lună la Macapá, pe coasta de est a Braziliei. Fiicele noastre, Annika și Jessica, vor fi și ele acolo. Între timp, și în tot restul periplului meu, voi comunica des cu Cathy. Nu e doar soția mea și primul meu supporter, ci și primul membru al echipei. Ei îi voi aduce la cunoștință nevoile mele în materie de echipamente de salvare ca să le transmită persoanelor cu această responsabilitate. Ea se va ocupa, cum a făcut și până acum, de problemele administrative (vize, autorizații, permise de trecere etc.). Ea le va transmite vești despre mine sponsorilor, va trimite fotografiile la presă după ce le va transfera pe CD-uri, îi va comunica unui medic simptomele eventualelor mele boli și îmi va transmite „rețeta” (am o provizie de medicamente); ea îi va suna pe „Seb” și Sean ca să-i trimită la întâlnirea cu mine, în locurile pe care i le voi indica, și tot ea mă va anunța prin e-mail sau telefon prin satelit dacă va afla că mă amenință un pericol climatic sau de altă natură. Cathy este vatra mea, casa mea, persoana în care am cea mai mare încredere. Mă simt liniștit la gândul că totul trece pe la ea...

Dar, în ciuda acestei organizări, mi se pot întâmpla multe lucruri pe drum... Am estimat această aventură la circa 17 luni,

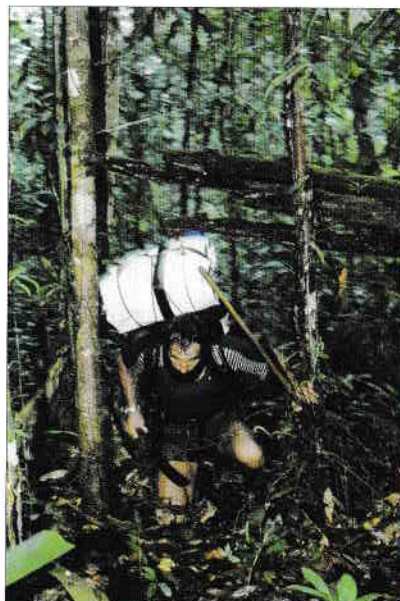
Brazilia
Columbia
Ecuador

Pe cursurile de apă care străbat bazinul lui Rio Negro, vegetația este atât de deasă, încât nu se poate circula decât cu piroga.

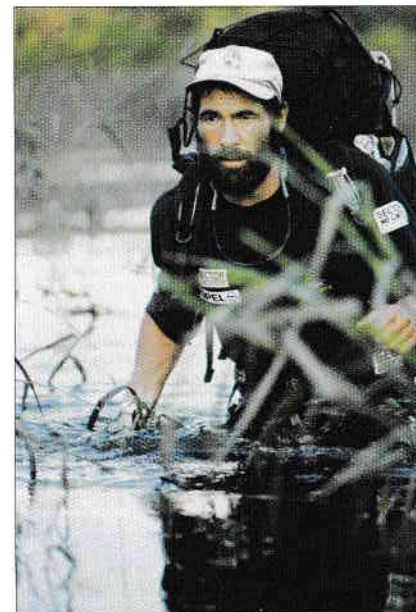
Tot echipamentul meu a fost conceput special pentru această expediție, de la rucsacul proiectat „în jurul” conținutului său până la încălțările rezistente și ultraușoare.

Cu un rucsac de 48 kg în spinare, îmi croiesc drum cu maceta, metru cu metru... Am în față 3.500 km de junglă amazoniană, pe care nimeni nu i-a străbătut vreodată pe jos.

Mă cațăr până la 10-15 m ca să tai cât mai de sus posibil o liană groasă plină de apă, care îmi va permite să-mi umplu plosca.

Mlaștinile ca aceasta sunt uneori foarte greu de traversat, din cauza nămolului în care mă împotmolesc și a ierburilor tăioase ca briciul.

Pun lațuri ca să prind maimuțele sau porcii sălbatici care constituie hrana mea obișnuită. Voi afuma carnea ca să o pot păstra mai multe zile, în ciuda umidității. Noaptea îmi agăț hamacul între doi copaci. Când mă aflu în preajma unor cursuri de apă, pescuiesc piranha și alți pești și vânez cai-mani. Delicios...